

Qarabağa açılan ilk hava yolu

Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı Azərbaycanın işğaldan azad olunan ərazilərdəki quruculuq əzminin möhtəşəm nümunələrindən biridir

"Bu gün yanvarın 14-də Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının təməli qoyuldu. Mən hava limanının tikintisi ilə bağlı Azərbaycan xalqına məlumat vermişdim. Bu, azad edilmiş bölgələrimizin inkişafı üçün çox önəmli bir layihədir. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı bu il istifadəyə verilməlidir. Hər halda uçuş-enmə zolağı bu il istifadəyə verilməlidir. Hava limanının binası isə ola bilər bu il, ola bilər gələn il istifadəyə veriləcək. Bu hava limanının əsas məqsədi xarici qonaqların Şuşaya gəlişini təmin etməkdir. Çünki buradan Şuşaya olan məsafə o qədər də böyük deyil. Nəzərə alsaq ki, bu gün Füzuli-Şuşa dördzolaqlı və bəzi yerlərdə altızolaqlı yeni avtomobil yolunun təməli qoyulub, xarici qonaqlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanına gələrək çox rahat və qısa müddət ərzində Şuşa şəhərinə gedə biləcəklər".

Bu sözləri Prezident İlham Əliyev beş il öncə Qarabağın ilk "hava qapısı" olan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının təməlini qoyarkən deyib. Dövlət başçısı elə həmin ildən başlayaraq vətəndaşların, xarici vətəndaşların və xaricdə yaşayan azərbaycanlıların Şuşaya təyyarə ilə rahat gələ biləcəklərini qeyd etmişdi.

Ölkə rəhbərinin dediyi kimi də oldu. Səkkiz aya tikintisi başa çatan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı sərnişinlərin istifadəsinə verildi. Bu layihə, sadəcə, Qarabağa açılan hava yolu deyil, Azərbaycanın qüdrətinin, işğaldan azad etdiyi torpaqların yenidən qurulması, Böyük qayıdışın qısa zamanda həyata keçirilməsi üçün əlindən gələnin ən yaxşısını ortaya qoyduğunun sübutu idi. Qısa müddətdə həyata keçirilən layihə həm də Füzulinin və yaxın rayonların ölkə iqtisadiyyatına inteqrasiyası baxımından əhəmiyyətli idi. Belə ki, hava limanı gələcəkdə həm xarici ölkələrdən, həm də respublikamızın digər rayonlarından yüklərin daşınmasına imkan verəcəkdir.

Qısa zamanda ərşəyə gətirilən Füzuli aeroportu ən müasir səviyyədə inşa olunub. Hava limanının istənilən tip hava gəmisini qəbul etmək imkanları var. Uçuş-enmə zolağının uzunluğu 3000, eni isə 60 metrdir. Hava limanının müasir infrastrukturla təchiz olunan terminalı saatda ən azı 200 sərnişinin buraxılışına imkan verir. Görülən bütün işlər beynəlxalq norma və standartlara uyğun şəkildə həyata keçirilib. Burada avtomatlaşdırılmış sistemlərlə təchiz olunan Hava Hərəkətinin İdarəetmə qülləsi tikilib. Bu isə Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ICAO və IATA standartlarına müvafiq qaydada uçuşların başlanmasını mümkün edir. Hava limanında baqaj konveyerləri, qeydiyyat sistemi, VIP zallar, mağazalar, restoranlar və digər zəruri məntəqələr yaradılıb.

Təməli qoyulduqdan cəmi 8 ay sonra Füzuli Hava Limanı ilk sərnişin təyyarəsini qəbul etdi. 2021-ci ilin sentyabr ayında AZAL-ın "Qarabağ" adlı ən böyük Airbus A340-500 tipli sərnişin təyyarəsi sınaq reysi keçirərək Qarabağ torpaqlarına qədəm qoydu. Bu həm də Azərbaycanın doğma yurduna qayıdışının yalnız Ermənistan deyil, beynəlxalq aləmə də nü-

mayışı idi. Həmin gün eyni zamanda "Silk Way" aviashirkətinə məxsus ən böyük yük təyyarələrindən biri olan Boeing 747-400 tipli təyyarənin bu hava limanına eniş etməsi Qarabağın böyük iqtisadi potensialından xəbər verirdi.

İndi Azərbaycan səmasında yalnız Füzuliyə deyil, Zəngilana, Laçına da təyyarələr yol alır. Füzuli aeroportundan bir il sonra - 2022-ci ilin 20 oktyabrında Şərqi Zəngəzurun ilk hava qapısı Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanı da istismara verildi. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun nəqliyyat qovşağına çevrilməsində mühüm rol oynayan bu hava limanı həm də Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) inkişafı baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır. Beynəlxalq standartlara cavab verən aeroport bütün növ sərnişin, həmçinin yük təyyarələrini qəbul etməyə qadirdir. Bu baxımdan hava limanının Şərqi Zəngəzurun iqtisadi inkişafında rolu danılmazdır.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə tikilib istifadəyə verilən üçüncü beynəlxalq statuslu hava limanı isə Laçın rayonunun Qorçu kəndində yerləşir. Azərbaycanın dəniz səviyyəsindən ən hündürdə yerləşən Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılışı ötən il Müstəqillik Günündə Prezident İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə baş tutub. Bu hava limanı da istənilən tip hava gəmisinin qəbuluna imkan verir və terminal binası saatda ən azı 200 sərnişinə xidmət göstərmək imkanına malikdir. Dəniz səviyyəsindən 1700 metr hündürlükdə yerləşən hava limanı Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionlarının nəqliyyat əlaqələrinin gücləndirilməsində mühüm rol oynayacaq. Beləliklə, Laçın Hava Limanının istifadəyə verilməsi ilə Azərbaycanın beynəlxalq hava limanlarının sayı doqquza çatıb. Bu isə nəqliyyat şəbəkəsinin genişlənməsinə və inkişafına xüsusi diqqətin, bu istiqamətdə görülən davamlı işlərin nəticəsidir.

Bu il işğaldan azad olunmuş ərazilərdə növbəti hava limanının istifadəyə verilməsi planlaşdırılır. Bu, 1974-cü ildə istismara verilən Xocalı rayonunda Xankəndi şəhərindən 10 kilometr şimal-şərqdə, müəkkəb relyefli ərazidə yerləşən Xocalı Hava Limanıdır. Aeroportda infrastrukturun inkişaf etdirilməsi məqsədilə

bir sıra təkmilləşdirmə işlərinin aparılması nəzərdə tutulub. Belə ki, mövcud uçuş-enmə zolağının uzunluğu 3000 metrə, eni isə 60 metrə genişləndiriləcək. Beləliklə, bununla işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki hava limanlarının sayı dördə çatacaq.

Çoxəsrlik zəngin tarixə malik şəhərsalma və memarlıq ənənələrinin izləri bu gün işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə görülən quruculuq işlərində bir daha üzə çıxır. Görülən işlərin miqyasını qısa müddətdə, çətin relyef şəraitində tikilib istifadəyə verilən üç beynəlxalq statuslu hava limanından da aydın görmək mümkündür. Bu gün işğaldan azad olunmuş torpaqlarda salınan şəhər və kəndlər dünya standartlarına tam cavab verir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun hər yerində vüsət almış bərpa və yenidənqurma işləri arasında hava limanlarının tikintisi xüsusilə fərqlənir. Ümumilikdə bu regionda infrastrukturun, yol-nəqliyyat şəbəkəsinin qurulması Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun ölkənin yol şəbəkəsinə, həmçinin iqtisadiyyatına inteqrasiyasına imkan verir. Bununla yanaşı, turizmin inkişafına xüsusi önəm verən ölkəmiz üçün hava limanlarının istifadəyə verilməsi yeni imkanlar açır. Belə ki, turizmin əsas komponentlərindən olan nəqliyyatın inkişafı işğaldan azad olunmuş şəhər və kəndlərimizin də qısa zamanda tanınmış turizm destinasiyalarına çevriləcəyindən xəbər verir. Qarabağa səfər etmək istəyən xarici turistlər artıq birbaşa təyyarə ilə səyahətlərini reallaşıdır bilirlər. Bütün bunlar göstərir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda aparılan quruculuq işləri çərçivəsində hava nəqliyyatı infrastrukturunun yaradılmasına və inkişafına dövlət tərəfindən xüsusi önəm verilir.

2026-cı ilin Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Şəhərsalma və Memarlıq İli" elan edilməsi isə azad olunmuş ərazilərdəki quruculuq işlərinə daha da stimül verəcək. Orada salınan hər şəhər və kənddə tətbiq olunan innovativ yaşayış məntəqəsi, o cümlədən 12 şəhər üzrə planlaşdırma sənədləri hazırlanıb və quruculuq işlərinə başlanılıb. Hazırda Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramının icrası və 2026-cı ilin ölkəmizdə "Şəhərsalma və Memarlıq İli" elan olunması bu istiqamətdə görülən işlərin daha da sürətlənəcəyindən xəbər verir.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*